

DEPARTAMENTUL DE STUDII PARLAMENTARE ȘI POLITICI UE
DIRECȚIA STUDII ȘI DOCUMENTARE LEGISLATIVĂ

REGLEMENTĂRI EUROPENE ȘI NAȚIONALE REFERITOARE LA
RECUNOAȘTEREA CALIFICĂRILOR PROFESIONALE

MARTIE 2017

Documentare și sinteză: Andra Andronic, consilier parlamentar

Virgilia Ioan, consilier parlamentar

Studiul documentar poate fi accesat direct pe Intranet la pagina Direcției studii și documentare legislativă.

* Lucrările elaborate în cadrul Direcției studii și documentare legislativă sunt cu caracter documentar și nu reprezintă punctul de vedere al Camerei Deputaților.

CUPRINS

REGLEMENTĂRI EUROPENE	4
ROMÂNIA	6
DANEMARCA	8
FRANȚA	10
GERMANIA	11
OLANDA	14
UNGARIA	15

REGLEMENTĂRI EUROPENE

Directiva 2005/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 septembrie 2005 privind recunoașterea calificărilor profesionale¹

Această directivă instituie un sistem de recunoaștere a calificărilor profesionale în Uniunea Europeană, sistem care acoperă, în anumite condiții, și celelalte țări din Spațiul Economic European (SEE) și Elveția. Obiectivul directivei este de a face piețele muncii mai flexibile, de a continua liberalizarea serviciilor, de a încuraja recunoașterea automată a calificărilor și de a simplifica procedurile administrative.

Directiva prevede norme privind recunoașterea reciprocă a calificărilor profesionale între țările UE, țările din afara UE care fac parte din SEE și Elveția. Actul legislativ a introdus o evaluare reciprocă a reglementărilor naționale privind profesiile și un exercițiu de transparență, respectiv examinarea restricțiilor privind profesiile și analizarea necesității acestora.

Directiva se aplică oricărui resortisant al unei țări din UE, al țărilor din afara UE care fac parte din SEE și al Elveției care dorește să exercite o profesie reglementată, fie cu titlu independent, fie cu titlu de salariat, într-o altă țară decât cea în care și-a obținut calificările profesionale.

Comisia Europeană a publicat o hartă interactivă² a profesiilor reglementate din Europa. Există profesii în cazul cărora accesul și dreptul de a le practica sunt condiționate de deținerea anumitor calificări. Printre acestea se numără și profesii pentru care utilizarea unei titlaturi specifice este protejată, cum ar fi, de exemplu, cea de „chartered engineer” (inginer expert) din Regatul Unit.

Directiva nu se aplică aspectelor tratate de directive specifice, cum ar fi Directiva 2006/43/CE privind auditorii financiari³. Un alt exemplu se referă la avocați⁴. Deși calificările acestora sunt cuprinse în Directiva 2005/36/CE, avocații beneficiază și de două directive specifice ([77/249/CEE](#) și [98/5/CE](#)), care introduc modalități suplimentare prin care aceștia pot oferi servicii transfrontaliere, fie temporar, fie stabilindu-se permanent în alte țări ale UE.

În principiu, persoanele care doresc să își ofere temporar serviciile profesionale într-o altă țară UE pot face acest lucru în baza stabilirii lor (adică a dreptului de practică) în țara de origine. Țara de destinație le poate solicita o declarație prealabilă, dar aceștia nu sunt obligați să treacă prin procedurile de recunoaștere. Această prevedere nu se aplică în cazul profesiilor care au implicații în materie de sănătate sau de siguranță publică, pentru care țările UE pot solicita recunoașterea prealabilă a calificărilor.

¹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=URISERV%3Ac11065>

² <http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/regprof/index.cfm?action=homepage>

³ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=uriserv:l26001>

⁴ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=uriserv:l23023>

Directiva prevede trei sisteme de recunoaștere a calificărilor:

1. Recunoașterea automată pentru profesiile ale căror condiții minime de formare sunt armonizate la nivel european: medici, asistenți medicali generaliști, medici stomatologi, medici veterinari, moașe, farmaciști și arhitecți.
2. Recunoașterea automată a anumitor ocupații: profesioniștii care desfășoară activități artisanale, comerciale și industriale pot solicita recunoașterea automată a calificărilor pe baza experienței lor profesionale.
3. Sistemul general pentru profesiile sus-menționate care nu întrunesc condițiile pentru regimul de recunoaștere automată are la bază principiul recunoașterii reciproce a calificărilor. Același principiu se aplică și în cazul celorlalte profesii reglementate, accesul la acestea fiind acordat oricărei persoane care poate demonstra că este deplin calificată în țara de origine. Cu toate acestea, dacă autoritățile din țara-gazdă constată diferențe semnificative între formarea parcursă în țara de origine și cea impusă pentru aceeași activitate în țara-gazdă, acestea pot solicita persoanei respective să urmeze un stagiu de adaptare sau să susțină o probă de aptitudini, în principiu, la alegerea respectivei persoane.⁵

Directiva 2005/36/CE a fost modificată prin Directiva 2013/55/UE⁶ (aplicabilă în statele membre UE începând cu 18 ianuarie 2016), care prevede crearea unui card profesional european (CPE). Acesta le va permite cetățenilor interesați să obțină mai simplu și mai rapid recunoașterea calificărilor proprii, printr-o procedură electronică standardizată. Cardul va avea la bază utilizarea Sistemului de informare al pieței interne⁷ (IMI) și va fi emis sub forma unui certificat electronic. CPE va fi introdus într-o primă etapă pentru asistenții medicali generaliști, fizioterapeuți, farmaciști, ghizi montani și agenți imobiliari. De asemenea, Directiva din 2013 va pune la dispoziția tuturor cetățenilor care doresc recunoașterea calificărilor profesionale un ghișeu unic.

Directiva 2005/36/CE a intrat în vigoare la data de 20 octombrie 2005 și a trebuit transpusă până la data de 20 octombrie 2007. Ultimele modificări introduse de Directiva 2013/55/UE au intrat în vigoare la data de 17 ianuarie 2014, termenul de transpunere fiind 18 ianuarie 2016.

Având în vedere că populația de vârstă activă este în scădere în numeroase țări ale UE, cererea de personal înalt calificat va crește, estimându-se că va depăși 16 milioane de locuri de muncă până în 2020. În acest scop este necesară recunoașterea rapidă, simplă și fiabilă a calificărilor acestora în întreaga UE.

În Uniunea Europeană există un sistem de recunoaștere automată⁸ a calificărilor profesionale pentru șapte așa-numite profesii sectoriale: asistente medicale, moașe, medici

⁵ <http://www.cdep.ro/infoparl/dip.studiu?par1=2009&par2=11323>

⁶ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=celex:32013L0055>

⁷ http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=uriserv:2401_2

⁸ http://ec.europa.eu/growth/single-market/services/free-movement-professionals/qualifications-recognition/automatic_ro

stomatologi, farmaciști, arhitecți și medici veterinari. Pentru a lucra într-o altă țară din UE, solicitanții trebuie să se adreseze autorității care supraveghează profesia în țara respectivă, furnizând dovada calificărilor lor. Autoritatea are obligația de a confirma solicitarea în decurs de 1 lună de la primirea acesteia, de a evalua calificările, și de a se pronunța în termen de 3 luni (sau 4 luni, pentru anumite cazuri complicate în domeniul recunoașterii non-automate). În caz de dezacord, solicitanții pot apela la instanța de judecată din țara respectivă, potrivit **Codului de conduită aprobat de grupul de coordonatori pentru Directiva 2005/36/CE privind recunoașterea calificărilor profesionale - Practici administrative naționale care intră sub incidența Directivei 2005/36/CE.9**

Rețeaua Centrelor Naționale de Recunoaștere Academică¹⁰, creată la inițiativa CE în 1984, acoperă toată aria europeană (state membre și asociate). Aceste centre furnizează informații competente privind recunoașterea academică a diplomelor și competențelor dobândite în timpul perioadelor de studii în străinătate ([the academic recognition of diplomas and periods of study undertaken abroad](#)). Consiliul Europei și UNESCO-CEPES au realizat o rețea paralelă (ENIC). Prin suprapunerea celor 2 rețele NARIC-ENIC¹¹ se acoperă un mare număr de țări. În același timp, miniștrii educației din peste 30 de țări au stabilit la Bologna posibilitățile de realizare a unei arii educaționale academice europene până în 2010 (Procesul de la Bologna¹²). Alte instrumente adresate transparenței calificărilor sunt Sistemul European de Credite Transferabile¹³, introdus de CE cu mai mulți ani în urmă și, de curând, Suplimentul de Diplomă, introdus de CE și UNESCO.¹⁴

ROMÂNIA

Centrul Național de Recunoaștere și Echivalare a Diplomelor¹⁵ (CNRED) a fost creat în baza **Hotărârii Guvernului nr.49/1999** și funcționează ca direcție în cadrul Ministerului Educației Naționale, având ca principale atribuții:

- recunoașterea și echivalarea actelor de studii obținute în străinătate;
- elaborarea de regulamente și metodologii privind recunoașterea și echivalarea actelor de studii obținute în străinătate;
- vizarea actelor de studii din învățământul superior în vederea supralegalizării sau aplicării Apostilei de la Haga;

⁹ <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/14981/attachments/1/translations>

¹⁰ [National Academic Recognition Information Centres \(NARICs\)](#)

¹¹ <http://www.enic-naric.net/>

¹² <http://bologna.ro/index.php/despre-procesul-bologna/>

¹³ [European Credit Transfer System](#) - Sistemul European de Transferare a Creditelor vizează simplificarea recunoașterii perioadelor de studiu peste granițe. Introdus în 1989, funcționează prin descrierea programelor educaționale și atașarea creditelor disciplinelor aferente. ECTS completează programul Erasmus privind mobilitatea studenților cu rezultate foarte bune.

¹⁴ <http://www.cdep.ro/infoparl/dip.studiu?par1=2009&par2=11323>

¹⁵ <https://www.cnred.edu.ro/ro/prezentare>

- reprezentarea României în cadrul instituțiilor UE în domeniul recunoașterii academice și profesionale.

Centrul Național de Recunoaștere și Echivalare a Diplomelor este membru al rețelei NARIC a centrelor de informare privind recunoașterea diplomelor, având un schimb permanent de informații și consiliere la nivel național și internațional cu privire la sistemul de educație și statutul juridic al instituțiilor de învățământ din străinătate, la formarea oferită, precum și la condițiile stabilite de aceste instituții pentru obținerea actelor de studii.

Centrul român NARIC a fost creat la 1 decembrie 1995, în baza Acordului nr. 95-PECO-SOC-0019 încheiat cu Comisia Europeană, ca parte componentă a Agenției Naționale SOCRATES.

Centrul Național de Recunoaștere și Echivalare a Diplomelor:

- este coordonator național pentru transpunerea Directivei 2005/36/CE privind recunoașterea calificărilor profesionale și Centru de asistență pentru recunoașterea calificărilor profesionale;
- este coordonator de arie legislativă pentru IMI PQ România și coordonator delegat pentru Servicii în domeniul educației;
- este membru al rețelei ENIC a centrelor de informare privind recunoașterea diplomelor, o inițiativă a Consiliului Europei și UNESCO, creată în baza Convenției de la Lisabona privind recunoașterea diplomelor;
- colaborează cu celelalte Centre naționale de informare ENIC/NARIC și alte organizații internaționale, precum UNESCO-CEPES, IAU.

Procedurile de recunoaștere și echivalare pentru diplomele de nivel licență, master și doctorat se aplică diplomelor obținute la universități din state terțe, cu excepția universităților de prestigiu din statele prevăzute în Ordinul Ministrului Educației nr.5825/2016 privind aprobarea listei universităților de prestigiu din alte state¹⁶.

CNRED recunoaște actele de studii de nivel universitar prin evaluarea și stabilirea nivelului, domeniului și/sau a specializării actului de studii obținut în străinătate raportat la sistemul românesc de învățământ. În urma evaluării, CNRED poate recunoaște nivelul diplomei, domeniul de studii și/sau specializarea, automat sau prin susținerea de examene de diferență sau alte măsuri compensatorii. Această procedură se aplică atât pentru continuarea studiilor în România, cât și pentru accesul la piața forței de muncă.

CNRED recunoaște, în baza unui dosar, în termen de 30 zile, diplomele de licență și master. În anumite cazuri, diplomele de licență și master sunt evaluate de către Consiliul Național de Evaluare a Diplomelor (CNED), în vederea recunoașterii sau echivalării. CNRED recunoaște, de asemenea, în baza unui dosar, în termen de 30 zile, diplomele de doctor. Acest termen se poate prelungi în mod corespunzător în cazul efectuării unor verificări suplimentare sau în cazul în care CNRED înaintează dosarul spre evaluare Consiliului Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare¹⁷ (CNATDCU) - organism consultativ la nivel național, care își desfășoară activitatea în conformitate cu prevederile Legii educației naționale nr.1/2011.

¹⁶ <https://www.cnred.edu.ro/ro/universitati-de-top>

¹⁷ <http://www.cnatdcu.ro/>

Prin aplicarea procedurii automate, CNRED recunoaște, fără a dispune susținerea de examene de diferență sau alte măsuri compensatorii, nivelul diplomei și domeniul de studii. În cazul în care specializarea obținută în străinătate are corespondent în România, CNRED recunoaște, la cerere, această specializare. Recunoașterea automată se aplică atât pentru continuarea studiilor în România, cât și pentru accesul la piața forței de muncă. Pentru continuarea studiilor în învățământul universitar din România, CNRED colaborează cu instituțiile de învățământ superior.¹⁸

CNRED recunoaște, în baza unui dosar, actele de studii obținute la universități din UE și universități de prestigiu din alte state. Termenul de recunoaștere pentru diplomele de licență și master este de 30 zile, iar pentru diplomele de doctor este de 10 zile. CNRED aplică procedura de recunoaștere automată din anul 2008 pentru diplomele obținute la instituții de învățământ acreditate din orice stat al Uniunii Europene, SEE și Confederația Elvețiană.¹⁹

DANEMARCA

Danemarca a ratificat în martie 2003 *Convenția cu privire la recunoașterea atestatelor obținute în învățământul superior în statele din regiunea Europei*, adoptată la Lisabona, la 11 aprilie 1997. Totuși, implementarea de facto a Convenției a avut loc odată cu înființarea Centrului danez pentru evaluarea calificărilor obținute în străinătate (în prezent *CIRIUS*) și adoptarea Legii nr.344/2001 privind evaluarea calificărilor obținute în străinătate, care au pus în opera criteriile stabilite în textul Convenției și principiile documentului UNESCO și al Consiliului Europei intitulat *“Recomandări privind criteriile și procedurile pentru evaluarea calificărilor obținute în străinătate”*²⁰.

Potrivit versiunii consolidate a Legii privind evaluarea calificărilor obținute în străinătate din 2007²¹ și a Ordinului nr.602/2003²², Centrul danez pentru evaluarea calificărilor obținute în străinătate²³ reprezintă autoritatea aflată în subordinea Ministerului Educației care se ocupă de recunoașterea și echivalarea actelor de studii obținute în străinătate.

Conform Ordinului nr.602/2003, autoritățile competente privind dreptul de practica a profesiilor reglementate sunt obligate să pună la dispoziția *CIRIUS* un raport de activitate anual (nu mai târziu de 1 octombrie), informațiile urmând a fi utilizate ulterior în cadrul raportului de activitate al Ministerului Educației către Parlament. *CIRIUS* este condus de

¹⁸ <https://www.cnred.edu.ro/ro/institutii-de-invatamant-superior-in-Romania>

¹⁹ <https://www.cnred.edu.ro/ro/studii-universitare>

²⁰ <http://www.ft.dk/samling/20061/almdel/udu/bilag/180/340590.pdf>

²¹ http://ufm.dk/en/education-and-institutions/recognition-and-transparency/more-about-recognition/danish-legislation/consolidation_act_371_2007.pdf

²² http://ufm.dk/en/education-and-institutions/recognition-and-transparency/more-about-recognition/danish-legislation/order_602_2003.pdf

²³ <http://ufm.dk/en/education-and-institutions/recognition-and-transparency/recognition-guide>

către un consiliu director format din președinte și experți specializați în programele educaționale aflate în competența Ministerului Educației, Ministerului Științei, Tehnologiei și Inovației și Ministerului Culturii. Consiliul director este numit odată la 4 ani prin ordin al Ministrului Educației, cu posibilitatea prelungirii mandatului.

Prin intermediul CIRIUS se urmărește recunoașterea calificărilor educaționale obținute în străinătate, cu excepția cazurilor unde apar diferențe substanțiale față de sistemul de calificări practicat în Danemarca. Procesul de evaluare se bazează pe următoarele criterii:

- 1) recunoașterea calificării în țara de origine: este recunoscută instituția de învățământ / programul de învățământ în țara de origine a aplicantului;
- 2) data finalizării studiilor;
- 3) cerințele de admitere ale programului educațional, respectiv dacă cerințele de admitere pentru forma de învățământ în țara de origine a aplicantului corespund celor din Danemarca;
- 4) durata programului educațional;
- 5) scopul programului educațional; dacă calificarea obținută oferă accesul către un alt nivel de studii sau direct pe piața forței de muncă sau reprezintă o formă de calificare intermediară;
- 6) structura și conținutul academic al programului educațional; combinația dintre disciplinele academice și non-academice; examinarea unor materii care nu sunt specifice programei de învățământ daneze; evaluarea lucrărilor, proiectelor și tezelor;
- 7) relația dintre teorie și practica în cadrul programului educațional;
- 8) efectuarea unor evaluări anterioare ale CIRUS și altor autorități.

Potrivit legislației privind evaluarea calificărilor obținute în străinătate, certificatele CIRUS au caracter obligatoriu în următoarele cazuri:

- admiterea în cadrul unei instituții de învățământ recunoscute;
- accesarea ajutorului de șomaj;
- angajarea în cadrul unei autorități publice;
- procesul de recunoaștere a profesiei reglementate de către autoritățile competente;
- reducerea perioadei de studiu.

În Danemarca exista în jur de 111 profesii reglementate²⁴ de către autoritățile competente, precum și o serie de profesii reglementate prin intermediul unor legi speciale²⁵. Există profesii care nu sunt acoperite de acordurile europene, nordice sau bilaterale privind recunoașterea profesiilor, așa numitele profesii cu acces restrâns/ limitat, precum cele de

²⁴ <http://ufm.dk/en/education-and-institutions/recognition-and-transparency/regulated-professions/list-of-regulated-professions>

²⁵ <http://ufm.dk/en/education-and-institutions/recognition-and-transparency/regulated-professions/list-of-regulated-professions/professions-governed-by-special-rules>

judecător, polițist sau preot. Practicarea acestor profesii este condiționată de obligativitatea deținerii naționalității daneze.

De asemenea, exista autorități competente pentru profesii reglementate sectorial, precum Ministerul Justiției pentru profesia de avocat licențiat în țara de origine, Ministerul Transportului și Construcțiilor pentru profesia de conductor de tren/ pilot, controlor de zbor, tehnician de zbor, Autoritatea Maritimă pentru profesia de căpitan etc.

Țările nordice sunt parte a unor acorduri privind recunoașterea programelor educaționale, precum Declarația de la Reykjavik din iunie 2004, prin intermediul căreia Danemarca, Finlanda, Islanda, Norvegia și Suedia consimt la recunoașterea reciprocă a diplomelor din învățământul superior.

FRANȚA

Directiva 2005/36/CE a fost transpusă în dreptul francez prin **Ordonanța nr.2008-507 din 30 mai 2008 de transpunere a Directivei 2005/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 septembrie 2005 privind recunoașterea calificărilor profesionale**²⁶.

În Franța nu se aplică principiul echivalenței unei diplome sau titlu obținute în străinătate cu o diplomă sau titlu eliberate de Ministerul Educației și Învățământului Superior francez, însă centrele ENIC-NARIC France²⁷ oferă certificate de comparabilitate. Aceste certificate nu au o valoare juridică și nu sunt obligatorii. Decizia finală în legătură cu găsirea unui loc de muncă sau participarea la studii aparțin angajatorului, instituției de formare sau unei instituții administrative. În general, comparabilitatea certificării ia în considerare diploma din țara de origine, cu toate caracteristicile sistemului de învățământ din care provine (durata studiilor, cerințele academice etc.).

Eliberarea unui certificat presupune desfășurarea unei activități laborioase susținute de experții ENIC-NARIC France:

- consultarea surselor de informare și a bazelor de date oficiale și specializate;
- contactarea serviciilor competente străine și a altor centre ale rețelei NARIC, pentru schimb de experiență;
- contactarea autorităților administrative ale țării de origine, în scopul autentificării diplomei, dacă este cazul.

În conformitate cu Convenția de la Lisabona, pentru a stabili o comparație fiabilă și corectă a calificării străine cu sistemul francez, experții NARIC France se bazează pe un cadru analitic format din zece criterii stabilite pe baza reglementărilor internaționale și a bunelor practici ale rețelei NARIC. Convenția de la Lisabona stabilește criterii clare și

²⁶https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do;jsessionid=EEFFE7CB554EF568663EEDD90AEAA3C8.tpdjo08v_3?cidTexte=JORFTEXT000018885189&categorieLien=id

²⁷ <http://www.ciep.fr/enic-naric-france>

transparente pentru recunoașterea diplomelor străine și precizează că echivalența, văzută ca un obstacol în calea mobilității, ar trebui să fie înlocuită mai degrabă cu comparabilitatea.

Echivalarea certificatului este utilă și importantă pentru: 1) inițierea procedurilor de continuare a studiilor într-o instituție de învățământ superior, în cazul în care aceasta din urmă impune condiția; 2) sprijin și motivație în găsirea de locuri de muncă și recunoașterea diplomei la angajatori, în special în cazul în care ocupația prevăzută nu este reglementată.

Atunci când o diplomă străină nu poate fi comparată cu un nivel de calificare în Franța, centrul NARIC France stabilește - în cazul în care studiul dosarului permite - un certificat de recunoaștere a studiilor/formării în străinătate. Criteriile folosite pentru a studia diploma în cauză sunt aceleași cu cele aplicabile unui certificat de comparabilitate. Acest tip de certificat este util pentru evaluarea anilor de studii universitare parcurși de solicitant și care poate ajuta, în anumite situații, la admiterea unor derogări.

Pentru numeroase profesii, exercitarea este reglementată, respectiv condiționată, de o autorizație emisă de o autoritate competentă din țara gazdă. În conformitate cu art.3 alin.1 din Directiva 2005/36/CE, *o profesie reglementată este o activitate sau un grup de activități profesionale al căror acces, exercitare sau una dintre modalitățile de exercitare sunt condiționate, în mod direct sau indirect, în temeiul actelor cu putere de lege sau actelor administrative, de posesia unor calificări specifice*. În plus, față de naționalitatea persoanelor, naționalitatea diplomei trebuie să fie, de asemenea, luată în considerare. ENIC-NARIC France este punctul național de contact pentru Directiva 2005/36/CE privind recunoașterea calificărilor profesionale în Europa, punând la dispoziție și anuarul profesiilor reglementate în Franța.²⁸

GERMANIA

După cum precizează Ministerul federal al educației și cercetării²⁹, Germania are nevoie în mod continuu de profesioniști, multe companii, întreprinderi artisanale, spitale și centre de îngrijire depinzând deja de personal calificat din străinătate. Din acest motiv, guvernul federal a inițiat Legea privind evaluarea și recunoașterea calificărilor profesionale străine, sau "Legea recunoașterii", ca un nou instrument pentru a asigura lucrători calificați pe piața muncii din Germania. În trecut, un număr foarte limitat de persoane cu calificări profesionale a fost în măsură să solicite recunoașterea acestor calificări. Legea privind recunoașterea a introdus o procedură standardizată și transparentă pentru toate profesiile reglementate la nivel federal. Acest lucru oferă baza pentru stabilirea echivalenței unei calificări străine cu o calificare corespunzătoare din Germania. În multe cazuri, echivalența

²⁸<http://www.ciep.fr/enic-naric-page/annuaire-professions-reglementees-0>

²⁹<https://www.bmbf.de/en/recognition-of-foreign-professional-qualifications-1413.html>

este o condiție prealabilă pentru a exercita profesia sau pentru a începe o afacere în Germania.

Declarația de comparabilitate este un document oficial eliberat de Biroul Central pentru Educație Externă (*Zentralstelle für ausländisches Bildungswesen-ZAB*), care descrie diploma de învățământ superior obținută într-o țară străină, utilizarea sa profesională și cea academică. Declarația ZAB poate facilita accesul pe piața germană a muncii pentru deținătorii de calificări din învățământul superior din străinătate. Este o evaluare comparativă, dar nu un certificat de recunoaștere.³⁰

Declarația menționează calificarea germană cu care calificarea străină este comparabilă și furnizează informații cu privire la opțiunile pentru continuarea studiilor, temeiul juridic al utilizării diplomelor academice și procedura de recunoaștere profesională. Declarația nu dă naștere unui drept de acțiune în instanță. Declarația este emisă într-o versiune scurtă și una detaliată; ambele versiuni vor parveni solicitantului. Versiunea scurtă este destinată utilizării ca dovadă la dosarul de aplicare și furnizează informații pentru angajator sau agenția de muncă privind comparabilitatea diplomei de învățământ superior cu un nivel german. Versiunea lungă conține mai multe informații detaliate. Declarațiile ZAB nu se eliberează decât pentru diplome emise de instituții de învățământ superior, obținute în urma frecventării cursurilor complete.

Criterii de eliberare a Declarației ZAB:

- declarația de comparabilitate nu poate fi emisă în cazul unor suspiciuni întemeiate cu privire la autenticitate;
- diploma trebuie să fi fost emisă de către o instituție recunoscută ca o instituție de învățământ superior în conformitate cu criteriile principale din țara de origine;
- pentru diplomele din țările în care acreditarea cursurilor este obligatorie, cursul de studiu finalizat trebuie să fie acreditat;
- în cazul unei diplome comune care implică o instituție de învățământ superior din Germania, nu este necesară nicio declarație de comparabilitate, câtă vreme o diplomă germană a fost deja eliberată;
- pentru diplome obținute pe baza unor acorduri de cooperare transfrontalieră sau cu participarea mai multor instituții de învățământ superior (așa-numita "franciză"), toate instituțiile implicate trebuie să fie recunoscute sau acreditate ca instituții de învățământ superior, în conformitate cu legislația țării de origine. În plus, calitatea diplomelor trebuie să îndeplinească cerințele tuturor țărilor implicate și trebuie să fie în conformitate cu legislația națională în domeniu a statelor respective.

³⁰<https://www.kmk.org/kmk/information-in-english/statement-of-comparability-for-foreign-higher-education-qualifications.html>

Prin **Legea federală privind recunoașterea calificărilor profesionale**³¹, procedurile de evaluare a calificării profesionale din străinătate, care sunt de competență națională, sunt simplificate, armonizate și se adresează și grupurilor de persoane care nu beneficiau până în prezent de acest drept. Obiectivele acestei legi sunt:

- 1) **Asigurarea de personal calificat.** Legea privind recunoașterea calificărilor profesionale este un pilon important în scopul asigurării de personal calificat în Germania. Legea înlesnește personalului calificat din străinătate să își valorifice calificările profesionale pe piața de muncă germană și stimulează venirea în Germania.
- 2) **Integrare.** Recunoașterea calificărilor profesionale promovează integrarea migranților în viața profesională și conturează mai bine potențialul lor de calificare pe piața de muncă germană. În același timp, Legea privind recunoașterea calificărilor profesionale contribuie la prețuirea realizărilor din viața migranților.

Legea privind recunoașterea calificărilor profesionale este un text legislativ cu aplicabilitate generală, cuprinde mai multe acte normative, respectiv modificări ale legilor deja existente și se referă la peste 600 de profesii, care sunt reglementate prin Legea națională federală:

- Articolul 1: Legea privind determinarea calificărilor profesionale;
- Articolele 2 - 61: Adaptări și modificări ale legislației de specialitate cu privire la profesii (de ex. Ordonanța pentru activități meșteșugărești, Regulamentul federal privind profesia de medic, Legea privind asistența medicală). Înainte de intrarea în vigoare a Legii de recunoaștere a calificărilor profesionale, în cadrul acestei legislații de specialitate au existat deja, în parte, reglementări privind recunoașterea calificărilor profesionale europene, datorate dispozițiilor dreptului european (în special Directiva UE privind calificările profesionale 2005/35/CE). Prin Legea privind recunoașterea calificărilor profesionale, în măsura în care este necesar și posibil, vor beneficia de aceste proceduri și cetățenii din țările din afara Uniunii Europene, așa-numitele țări terțe.

Legea privind recunoașterea calificărilor profesionale nu se aplică în următoarele cazuri (pentru care există reglementări speciale):

- recunoașterea profesiilor reglementate la nivelul landurilor;
- recunoașterea titlurilor de studii superioare care, la absolvire, nu conduc la exercitarea unei profesii reglementate (de ex. matematician, chimist, economist);
- recunoaștea academică a creditelor și examenelor universitare obținute în străinătate, precum și în cadrul accesului liber la cursurile de învățământ superior;
- recunoașterea titlurilor de absolvire a școlii.

³¹<http://www.gesetze-im-internet.de/bundesrecht/bqfg/gesamt.pdf>

Legea privind determinarea calificărilor profesionale (BQFG)³² este o lege federală, care reglementează procedurile și criteriile de verificare a echivalenței calificării profesionale din străinătate cu cele germane de referință, corespunzătoare.³³ BQFG se aplică în special pentru toate cele aproximativ 330 de profesii din cadrul programelor de formare în sistemul dual. Altfel, legea se aplică doar în cazul în care legislația specială nu include reglementări privind recunoașterea. Reglementările speciale din cadrul legislației pentru profesii (de ex. pentru medici sau infirmieri) sunt de regulă prioritare în fața BQFG și se aplică în cadrul procedurilor de echivalare pentru aceste profesii, potrivit principiului subsidiarității.

BQFG instituie un cadru legislativ referitor la dreptul de verificare individuală a echivalenței calificărilor profesionale, pentru calificările obținute în urma programelor de formare de tip ucenicie din sistemul dual, care se adresează pentru prima oară tuturor persoanelor, indiferent de cetățenia lor. Pentru aceste profesii, răspunsul la întrebarea în ce măsură calificarea prezentată este echivalentă, va fi dat conform unor criterii uniforme și în cadrul unei proceduri armonizate. În cazul în care nu este declarată echivalența completă, nu este vorba de o nereușită: adeverința eliberată va certifica, în acest caz, calificările existente și va descrie diferențele importante ale titlului de formare profesională din străinătate față de titlul de referință german³⁴. Acest fapt ajută la aplicațiile pe piața de muncă și oferă posibilitatea de formare continuă într-o manieră orientată.³⁵

OLANDA

Departamentul de Educație comparativă EP-Nuffic³⁶ a fost desemnat ca centru de ENIC-NARIC pentru Olanda. Anual, acest centru evaluează în scris aproximativ 30.000 de diplome.³⁷ În general, nu pot fi recunoscute³⁸: cursuri cu durata mai scurtă de 1000 de ore (durata unui an școlar), credite care nu au fost obținute în sistemul de învățământ public (ci în cel privat), credite olandeze și/sau certificate. În mod special nu sunt recunoscute: permise de conducere, certificate de înot, recomandări ale angajatorului, declarații la drept de practică, profesii speciale; cursuri IT sau de stenodactilografie; certificate de acordare de prim-ajutor etc.³⁹

³² *Berufsqualifikationsfeststellungsgesetz* – BQFG, <http://www.gesetze-im-internet.de/bqfg/index.html>

³³ https://www.anerkennung-in-deutschland.de/html/en/recognition_procedure.php

³⁴ <https://www.bibb.de/en/16033.php>

³⁵ https://www.anerkennung-in-deutschland.de/html/en/recognition_procedure.php

³⁶ <https://www.epnuffic.nl/en/diploma-recognition/recognition-of-your-profession-in-the-netherlands>

³⁷ <https://www.studyinholland.nl/documentation/academic-diploma-recognition-in-the-netherlands-how-does-it-work.pdf>

³⁸ <https://www.idw.nl/en/>

³⁹ <file:///C:/Documents%20and%20Settings/virgilia.ioan/My%20Documents/Downloads/Algemene-voorwaarden-DW%20EN%20jan2017.pdf>

În Olanda, anumite profesii sunt reglementate prin lege⁴⁰ (de exemplu, doctor, profesor, asistent medical sau asistent farmacist); pentru exercitarea acestora, este nevoie de autorizarea din partea organismului profesional respectiv. EP-Nuffic cooperează, de la 1 august 2015, cu SBB⁴¹ (Fundația pentru Cooperare în domeniul educației vocaționale, formării și pieței muncii), acesta fiind centrul național de referință (NRP) în Olanda. Începând cu 18 ianuarie 2016, farmaciștii, fizioterapeuții, asistenții medicali, ghizii montani și agenții imobiliari pot aplica pentru un card profesional european (EPC).⁴²

UNGARIA

Legea privind recunoașterea certificatelor și diplomelor obținute în străinătate adoptată datând din 2001⁴³ a transpus în dreptul ungar prevederilor Directivei 2005/36/CE privind recunoașterea calificărilor profesionale.

În Ungaria, Departamentul pentru Educație, din cadrul Ministerului Educației, reprezintă autoritatea cu competențe în recunoașterea certificatelor din ciclul din învățământul primar, respectiv secundar și care totodată aprobă echivalarea studiilor în cazul învățământului superior. În cadrul Departamentului își desfășoară activitatea Centrul pentru echivalare și informare din Ungaria (HEIC), care este totodată reprezentantul rețelei ENIC/NARIC în Ungaria.

Profesiile reglementate sectorial (doctor, dentist, farmacist, infirmier responsabil pentru îngrijiri generale, moașă, chirurg veterinar și arhitect) sunt recunoscute automat de către următoarele autorități competente din Ungaria:

- Centrul pentru echivalare și informare din Ungaria;
- Departamentul pentru autorizații sanitare și proceduri administrative;
- Asociația profesională a arhitecților Budapesta.

O altă categorie a profesiilor reglementate (altele decât cele șapte menționate anterior) sunt recunoscute prin intermediul sistemului general, intrând astfel în sfera de competență a ENIC Ungaria.

Ministerul Sănătății se ocupă cu pregătirea profesională și examinarea acelor persoane care doresc să practice meserii din spectrul medical, calificările obținute de aceștia urmând a fi recunoscute de către Departamentul pentru autorizații sanitare și proceduri administrative.

⁴⁰ http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/regprof/index.cfm?action=regprofs&id_country=10&quid=1&mode=asc&maxRows=*&#top

⁴¹ <https://www.s-bb.nl/en/about-sbb>

⁴² <https://www.epnuffic.nl/en/diploma-recognition/recognition-of-your-profession-in-the-netherlands>

⁴³ http://www.nefmi.gov.hu/letolt/nemzet/naric/et_angol.pdf

Decretul Guvernamental nr.33/2008 (disponibil în limba maghiară) stabilește autoritățile și instituțiile responsabile de recunoașterea profesiilor prin intermediul unor legi speciale. De exemplu, în cazul calificărilor profesionale religioase obținute în străinătate autoritatea competentă cu recunoașterea diplomelor este Învățământul Teologic Superior.

Potrivit reglementarilor în materie⁴⁴, persoanele care doresc recunoașterea certificatelor și diplomelor, pot formula o solicitare pentru următoarele două situații: a) continuarea studiilor și b) pentru intrarea pe piața forței de muncă din Ungaria. În primul caz, autoritatea competentă care asigură recunoașterea diplomelor este instituția de învățământ superior la care se face înscrierea, iar în al doilea caz solicitarea se formulează către autoritatea competentă ENIC din Ungaria, unde va avea loc recunoașterea nivelului de calificare precum și al calificării profesionale. Practicarea anumitor profesii poate avea loc după îndeplinirea unor condiții adiționale recunoașterii diplomei, precum îndeplinirea calității de membru al unui organism profesional sau susținerea unor examene.

⁴⁴ https://www.oktatas.hu/kepesitesek_elismertetese/english/recognition_of_foreign_qualifications